

ΔΙΗΓΗΜΑ Τα δύο αδέρφια

Συνέχεια από το προηγούμενο Τεύχος Αρ. 55 Σελ. 56-65)

Τα τρυφερά χεράκια, χάδεψαν στοργικά τα ματωμένα μαλιά της μητέρας.

Με τα δάκρυα τους, κατάβρεξαν τα άβουλα χέρια της μητέρας και του πατέρα.

Όταν πια τα δάκρυα στέρεψαν και τα παιδιά απόκαμαν από το κλάμα, ο Αντρέας πήρε τα χέρια της αδερφής του στα δικά του και είπε με παράπονο.

«Μαρία .... Χάσαμε τον πατερούλλη... Χάσαμε και την μανούλλα...»

«Εκείνοι... Εκείνοι.... Εκείνοι οι κακοί στρατιώτες τους σκότωσαν», είπε η Μαρία. «Να, μια σφαίρα κτύπησε την μανούλλα εδώ στο κεφάλι και μια άλλη τον πατερούλλη στο στήθος».

Άπλωσε το χέρι της προς στο ματωμένο στήθος του πατέρα και συνέχισε.

«Αντρέα.... Αντρέα... Κοίτα.... Η ελιά... Η μεγάλη μαύρη ελιά, που είχε ο πατερούλλης στο στήθος, χάθηκε. Στο μέρος που ήταν, υπάρχει τώρα μια μεγάλη ολοκόκκινη τρύπα».

Ο Αντρέας δεν άντεξε άλλο στον πόνο. Μια ανεξήγητη κραυγή ξέφυγε από το λαρύγγι του και σαν κτυπημένο σκυλλί έτρεξε και βγήκε από το σπίτι.

Η Μαρία, έτρεξε κι αυτή. Τον πρόλαβε στην άκρη της αυλής τους, εκεί που έσμιγε με τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο. Τον έπιασε από το χέρι και του είπε με τρυφεράδα.

«Πάμε να φύγουμε απ' εδώ: Μπορεί και να γυρίσουν».

Κατηφόρισαν το στενό μονοπάτι

Ανδρέα Παναγίδη

που έφερνε προς το κέντρο του χωριού.

Ψυχή δεν υπήρχε στο χωριό. Οι δρόμοι έρημοι, τα σπίτια κατάκλειστα. Τα καφενεία και τα καταστήματα κι' αυτά αμπαρωμένα.

«Στην εκκλησία», είπε σε κάποια στιγμή ο Αντρέας. «Πάμε μέχρι εκεί κάτω. Μπορεί ο Παπά Λευτέρης να είναι εκεί και να κάνει λειτουργία».

Δεν άργησαν. Ένα δυο λεπτά βρέθηκαν εκεί έξω από την εκκλησία.

Θεόκλειστη κι' αυτή. Κανένας εκεί τριγύρω.

«Κανένας. Ούτε ψυχή δεν έμεινε στο χωριό», μουρμούρισε η Μαρία. Έφυγε κι ο Παπά Λευτέρης».

Ο φόβος, η αγωνία και η κούραση, ήσαν καθαρά ξωγραφισμένα στα αθώα παιδικά τους πρόσωπα.

Κάθησαν, το ένα δίπλα στο άλλο, στο ξύλινο παγκάκι που ήταν στο βορεινό μέρος της εκκλησίας.

Μείνανε εκεί αμίλητοι, βυθισμένος ο καθένας στις δικές του σκέψεις.

Ούτε και που κατάλαβαν πως πέρασε η ώρα. Ο ήλιος, μίλια μακριά, φιλούσε τη μάνα γη κι ήταν έτοιμος να χωθεί στην πλατειά αγκαλιά της για να ξεκουράσει το ταλαίπωρο κορμί του, από τον κόπο της βαρειάς ολοήμερης εργασίας του.

Οι πυροβολισμοί και οι εκκωφαντικές εκρήξεις, που ακούστηκαν να έρχονται από μακριά, τρόμαξαν τα παιδιά και τους θύμισαν τον κίνδυνο που τόση ώρα είχαν ξεχάσει.

Σαν τρομαγμένα γατάκια πετάχτηκαν απ' εκεί που καθόντουσαν και μ' ένα πήδημα βρέθηκαν να στέκονται απάνω στο ξύλινο παγκάκι.

Κοίταζαν προς το μέρος που ακούονταν οι πυροβολισμοί. Κάπου στο βάθος, στον κάμπο της Μεσαορίας, μέσα στα κιτρινισμένα χωράφια, μερικά χιλιόμετρα από το χωριό, ένα τεράστιο νέφος από σκόνη, υψωνόταν στον ουρανό.

Ένα αεροπλάνο έκανε την εμφάνιση του στην περιοχή έκανε ένα μεγάλο κύκλο. Μετά από εκεί ψηλά που ήταν, έκανε μια βουτιά προς τη γη σαν ένα τεράστιο γεράκι που ορμά μια ν' αρπάξει το θήραμα του. Πίσω του άφησε τεράστια νέφη σκόνης και χάθηκε βαθειά στον ορίζοντα προς τα βόρεια.

Τις εκκωφαντικές εκρήξεις που ακούστηκαν τες συμπλήρωσαν μερικοί πυροβολισμοί.

Μετά, άκρα ησυχία. Το τεράστιο νέφος από σκόνη, που υψωνόταν στον ουρανό, όλο και πλησίαζε προς το χωριό.

«Στρατιώτες. Τούρκοι στρατιώτες», είπε έντρομη η Μαρία.

«Μπορεί νάναι και δικοί μας», είπε με κάποια κρυφή ελπίδα ο Αντρέας.

«Όχι... Όχι... Τούρκοι είναι», Ξανάπε με βεβαιότητα η Μαρία.

«Το αεροπλάνο κι αυτό τούρκικο ήτο. Δεν τους ενόχλησε αλλού έρριξε τις βόμβες του. Η μάχη εκεί κάτω τέλειωσε. Έρχονται προς το χωριό μας».

«Φοβάμαι... φοβάμαι...», κλαψιάρισε ο Αντρέας.

«Πάμε να φύγουμε. Πάμε να φύγουμε μακριά από το χωριό», είπε η Μαρία.

«Ναι... Ναι... Να φύγουμεν.. Μακριά.. Πολύ μακριά από το χωριό», κλα-

ψιάρισε και πάλι ο Αντρέας.

Τα τρυφερά χεράκια σμίξανε και πάλι και τα δυο παιδιά, τρομαγμένα όσο ποτέ, κατηφόρισαν τρέχοντας, με όση δύναμη τους επέτρεπαν, τα παιδικά τους πόδια.

Όταν φτάσανε στον κύριο αυτοκινητόδρομο, τον διασταύρωσαν και μέσα από τον κιτρινισμένο κάμπο, τράβηξαν προς το Νότο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Στη σύγχυση, στο χαλασμό

και μέσ' την παραζάλη,

χέρι απλώθηκε σπλαχνικό

και τα παιδιά είχε πάρει.

Κορίτσι το ένα ήτανε

και τ' άλλονε αγόρι,

χρόνια πολλά εξήσανε

μαζί στην ίδια πόλη,

χωρίς καμμία επαφή

Τα δυο εξεχαστήκαν

κι' ούτε πως είχε αδερφή,

ή αδερφό σκεφτήκαν.

Οι δυο στρατιώτες, που περπατούσαν ο ένας πλάι στον άλλο, ρακένδυτοι, νηστικοί και κουρασμένοι, ήσαν από τους επιζήσαντες στρατιώτες της Ελληνικής Κυπριακής Εθνικής Φρουράς, που υποχώρουν μετ' από τες ηρωικές μάχες που έδωσαν με τον πολυάριθμο και σιδερόφρακτο τακτικό στρατό της Άγκυρας.

Τα δυο παλληκάρια, ήσαν έφεδροι, που στο κάλεσμα της πατρίδας, τρέξανε κι αυτοί μαζί με όλα τ' άλλα παλληκάρια, πρόθυμοι να δώσουν κι' αυτή τη ζωή τους, για την σωτηρία της.

Η τελευταία μάχη που δώσανε, ήταν εκεί κάτω στον πλατύ κάμπο της Μια Μηλιάς.

Μπροστά στον καλά εκπαιδευμένο και άρτια εξοπλισμένο τούρκικο στρατό, που τον υποστήριζαν τα σύγχρονα τανκς με τα τεράστια κανόνια και τα τελευταίου τύπου αεριοθούμενα πολεμικά αεροπλάνα, τα γενναία αμούστακα παιδιά λύγισαν.

Σπάσανε οι αμυντικές μας γραμμές. Ο στρατός μας υποχώρησε και σκορπίστηκε σε όλες τις κατευθύνσεις.

Οι δυο νεαροί έφεδροι, περιπλανώμενοι, σμίξανε κάπου στον κάμπο της Μεσαορίας. Μέρη τελείως άγνωστα γι' αυτούς. Ούτε και ξέρανε που πήγαιναν.

Ήταν κοντά στη δύση του ήλιου, όταν συναντήθηκαν. Τελείως άγνωστοι μεταξύ τους.

Γνωρίστηκαν. Μπροστά στον κοινό κίνδυνο που αντιμετώπιζαν και στο άγνωστο περιβάλλο που βρέθηκαν ένωσαν τις δυνάμεις που τους απόμειναν και τες λιγοστές τους γνώσεις γύρω από την άγνωστη εκείνη περιοχή, για την σωτηρία τους.

Ο Κυριάκος, τριάντα τριών χρόνων, ήταν από τη Μόρφου. Παντρεμένος εδώ και πέντε χρόνια, χωρίς παιδιά που τόσο λαχταρούσαν αυτός και η γυναίκα του.

Ο Σάββας, είκοσι οκτώ χρόνων ήταν Κερυνειώτης. Κατά την εισβολή, ήταν νιόπαντρος μόλις μιας εβδομάδας.

Στο κάλεσμα της πατρίδας, τα δυο παλληκάρια, άφησαν γυναίκες, γονιούς, συγγενείς κι όλα τα αγαπημένα τους πρόσωπα και τρέξαν με τα λιανοτούφεκκα τους και στήσανε για κάστρα τα ακάλυπτα στήθια τους, για να εμποδίσουν την προέλαση του εχθρού και την ολοκληρωτική κατάληψη της αγαπημένης Κύπρου, από τον Τούρκο κατακτητή.

Τα δυο παλληκάρια, προχώρησαν μαζί, στα άγνωστα γι' αυτούς μέρη.

Περπατούσαν με τα μάτια τους ορθάνοιχτα, φοβούμενοι μήπως συναντήσουν τούρκικα στρατεύματα.

Όταν το σκοτάδι πλάκωσε για καλά, φοβούμενοι μήπως χάσουν τον προσανατολισμό τους, αποφάσισαν να σταματήσουν.

Καιρός ήτανε. Έπρεπε κάποτε να ξαποστάσουν. Τα πόδια τους δεν άντεχαν άλλο. Το κορμί τους όλο και βάραινε. Το πεινασμένο και διψασμένο στομάχι, όλο και διαμαρτυρόταν.

Λύγισαν τα πόδια και τα κορμιά σαν βαρειά σακκιά, σωριάστηκαν στην αφιλόξενη γη.

«Θά' δινα χιλιάδες λίρες για ένα ποτήρι νερό», μίλησε ο Κυριάκος.

«Κι' εγώ το ίδιο», είπε ο Σάββας «Λίγο νερό, λίγο ψωμί και για ένα τσιγάρο, θα 'δινα τα πάντα».

Τα δυο παλληκάρια αναστέναξαν και πήραν βαθειά ανάσα.

«Μας φτάνει η ξεκούραση», είπε ο Κυριάκος.

Από το στόμα του Σάββα, ξέφυγε ένα χασμουρητό και ένας ρόγχος σαν ροχαλητό.

Χασμουρήθηκε κι' ο Κυριάκος και το κορμί του στριφογύρισε ανάμεσα στες ποκαλάμες που σαν καρφιά του τρυπούσαν το γυμνό του κορμί.

Η κούραση τους σφράγισε τα μάτια και ο Θεός Ύπνος τους αγκάλιασε και τους πήρε στα χρυσά του παλάτια.

Το γλυκοχάραμα της αυγής τους βρήκε να κοιμούνται ο ένας πλάι στον άλλο. Η δροσούλλα όμως με το απαλό της χάδι, χάδεψε το γυμνό τους στήθος και δρόσισε το κεφάλι τους.

Ξύπνησαν κι οι δυο την ίδια στιγμή.

Στριφογύρισαν στο ξερό χώμα, ανάμεσα στις ποκαλάμες, κι' αντικρύστηκαν.

Προ στιγμής, ξαφνιάστηκαν. Πετάχτηκαν κι' οι δυο και βρέθηκαν καθισμένοι στη γη, έτοιμοι για μάχη. Κοιτάχτηκαν στα μάτια με απορία, σαν νάβλεπε ο ένας τον άλλο, για πρώτη φορά.

«Κυριάκο....»

«Σάββα....»

Το χαμόγελο άνθισε μόνο του στα χείλη τους. Ρίχτηκε ο ένας στην αγκαλιά του άλλου, σαν να τον έσπρωχνε ένας κοινός αόρατος φίλος.

Όταν τα κορμιά χώρισαν, με ένα σάλτο βρέθηκαν όρθιοι. Ένωσαν περίφημα. Η κούραση είχε φύγει και η πείνα κι η δίψα ξεχάστηκαν.

Κοίταζαν γύρω τους. Βαρειά ομίχλη.

«Φαίνεται πως ο ήλιος θα μας κάψει και σήμερα», είπε ο Σάββας.

«Έτσι είναι», είπε ο Κυριάκος. «Όταν διαλυθεί η ομίχλη, ο ήλιος θα γίνει πολύ δυνατός».

Βαθειά στον ορίζοντα, προς τα βόρεια, ξεχώρισαν την σιλουέττα του Πενταδάκτυλου.

Τα κάτασπρα σπιτάκια, που φαινόταν στην ίδια κατεύθυνση, μόλις δυο χιλιόμετρα από τη θέση τους, έμοιαζαν σαν τ' αρνιά στον κάμπο όταν βγαίνουν στη βοσκή.

Στήσανε αυτί. Αφουγκράστηκαν. Καθένας θόρυβος.

«Σάββα, εκεί κάτω. Εκείνη η μαύρη γραμμή. Νομίζω πως είναι δρόμος».

Κοίταξε ο Σάββας προς το μέρος που του έδειχνε ο Κυριάκος και είπε:

«Ναι. Δρόμος είναι. Καμμία κίνηση

όμως. Μεγάλη ησυχία παντού. Λες και όλα εγκαταλείφθηκαν εδώ πέρα».

«Κακά τα ψέματα Σάββα. Τα μαντάτα φτάσανε γρήγορα μέχρι εδώ. Μπορεί και να πέρασαν τούρκικα στρατεύματα από την περιοχή. Ο κόσμος μας πανικοβάλλεται πολύ εύκολα. Η περιοχή φαίνεται πως εγκαταλείφθηκε».

«Νομίζω, ώρα είναι να του δίνουμε κι' εμείς», είπε ο Σάββας. «Να κόψουμε δρόμο προτού να βγει ο ήλιος και μας κάψει».

«Δίκιο έχεις Σάββα. Να τραβήξουμε προς νότο κι' όπου μας βγάλει.»

«Εγώ λέω, να προχωρήσουμε προς την ανατολή. Οι δικόι μας, κάπου θα στήσουνε νέες γραμμές για να τους εμποδίσουνε να καταλάβουν την Αμμόχωστο».

«Δεν το νομίζω Κυριάκο. Η τελευταία μας γραμμή ήταν εκείνη της Μια Μηλιάς. Εκεί χάθηκαν πολλά απ' τα παλληκάρια μας και ο καλύτερος μας σπλισμός. Ο στόχος τους τώρα πρέπει να είναι η Αμμόχωστος και ίσως να ευρίσκονται εκεί κάτω. Λέω να προχωρήσουμε προς νότο. Θα περπατάμε με προφυλάξεις. Αν περάσουν τούρκικα στρατεύματα, θα τα δούμεν πολύ πριν μας δούνε εκείνοι».

«Ίσως νάχεις δίκαιο, Σάββα. Αν κρίνω καλά, έχοντας υπ' όψη μου τον Πενταδάκτυλο, προχωρήσαμε αρκετά προς τα ανατολικά».

Στρέψανε τη ράχη τους προς τον Πενταδάκτυλο. Με ανανεωμένες δυνάμεις και ξεκούραστα πόδια, αλλά με διαμαρτυρόμενα στομάχια από την πείνα και τη δίψα, ξεκίνησαν. Με μάτια δεκατέσσερα, ερευνούσαν την περιοχή, κι εκεί που έφτανε το βλέμμα τους.

Περπατούσαν με γοργό βήμα, σιωπη-

λοί, χωρίς καμιά κουβέντα μεταξύ τους.

Η αυγή, ρόδισε για καλά και ο ήλιος ήταν έτοιμος να ξεπροβάλει και να σκορπίσει τες χρυσές του ακτίνες και να διαλύσει την βαρειά ομίχλη που σαν σύννεφο βροχής εκκινείτο με ταχύτητα στον απέραντο κάμπο.

Τη σιωπή την έσπασε ο Κυριάκος.

«Στάσου.. Στάσου Σάββα...», είπε με σιγανή φωνή, τραβώντας τον σύντροφο του από τον ώμο.

«Τι συμβαίνει Κυριάκο;» ρώτησε με γαλόφωνα ο Σάββας.

«Σ....σ....σ... Σιγά... Κοίταξε εκεί κάτω. Ένα πτώμα, φαίνεται πως πέρασαν οι Τούρκοι απ' εδώ».

Ο Σάββας, πήρε βαθειά ανάσα και κοίταζε προς το μέρος που του έδειχνε ο Κυριάκος με το δεξί του χέρι.

Πράγματι, λίγα μέτρα μπροστά και προς τα αριστερά τους, στο μισόφως, ξεχώριζε κάτι σαν ανθρώπινο σώμα, πεσμένο κάτω στο έδαφος.

«Δεν μπορώ να ξεχωρίσω τι είναι», είπε ο Σάββας. «Φαίνεται σαν ανθρώπινο σώμα. Ας πάμε ως εκεί και βλέπουμε»

«Λες, να πάμε;» Ρώτησε δισταχτικά ο Κυριάκος.

Ο Σάββας, ούτε καν που απήντησε. Αδίσταχτα, προχώρησε προς το σημείο που φαινόταν το ανθρώπινο σώμα. Ο Κυριάκος τον ακολούθησε από κάποια απόσταση.

«Ένα παιδί», ξεφώνησε ο Σάββας. «Δυο παιδιά...»

«Τους κερατάδες», είπε θυμωμένα ο Κυριάκος. Σκοτώνουν όποιον βρουν στο δρόμο τους. Ακόμα και μικρά παιδιά.

Έσκυψε ο Σάββας πάνω από τα παι-

διά.

Δυο αγγελάκια, ένα αγόρι, κι' ένα κορίτσι, ήσαν πεσμένα στο έδαφος, το ένα πλάι στο άλλο. Στο πρόσωπο τους ήταν ζωγραφισμένη η αγωνία και ο πόνος.

«Παράξενο», μουρμούρισε ο Σάββας. «Φαίνονται σαν να κοιμούνται. Δεν φαίνονται να είναι κτυπημένα. Αίμα, δεν φαίνεται πουθενά».

Ο Κυριάκος έσκυψε κι αυτός πάνω από τα παιδιά και άγγεξε το αγόρι, βάζοντας το δάκτυλο του, κάτω από το πηγούνι του.

«Είναι ζωντανό... Είναι ζωντανό...», φώναξε ενθουσιασμένος.

«Και το κορίτσι.. Ζει και το κορίτσι», φώναξε χαρούμενος ο Σάββας. «Κοίταξε πως κοιμούνται. Ποιά νάναι άραγε; Από που ήρταν; Πως βρέθηκαν εδώ κάτω;»

«Πολλά τα ερωτήματα σου, » είπε ο Κυριάκος. «Τώρα δεν τα μαθαίνεις. Το τι πρέπει να σκεφτούμε είναι, τι να κάμουμε αυτά τα παιδιά;»

«Απλούστατα, φίλε, Κυριάκο. Τα παίρνουμε και φεύγουμε από αυτό το μέρος, όσο πιο γρήγορα μπορούμε.»

«Τόσο απλό και να μην το σκεφτώ», μουρμούρισε ο Κυριάκος κι' έσκυψε και πήρε το αγόρι στα χέρια του.

Λαχτάρησε το παιδί, σαν το αρνάκι που το παίρνεις από τα τέσσερα πόδια, για να το οδηγήσεις στη σφαγή.

Άνοιξε τα μάτια του. Κοίταξε τον Κυριάκο στο πρόσωπο, για μερικά δευτερόλεπτα. Μουρμούρισε κάτι και ξανάκλεισε τα ματάκια του.

Ο γλυκός ύπνος, το πήρε και πάλι, να το περιορίσει στα δικά του μαρμαρένια παλάτια.

Ο Σάββας, σήκωσε το κορίτσι στα

χέρια του σαν πούπουλο. Κοιμόταν του καλού καιρού. Τόχωσε τρυφερά στην αγκαλιά του. Το κοίταξε στο πρόσωπο και μουρμούρισε με αγάπη και θαυμασμό.

«Όμορφο πούναι».

Ο Κυριάκος, κοίταξε μια το αγόρι που κρατούσε στην αγκαλιά του και μια το κορίτσι που κρατούσε ο Σάββας.

«Πόσο μοιάζουν μεταξύ τους», μουρμούρισε. «Σαν δυο σταγόνες νερού. Σαν δυο αδέρφια δίδυμα».

«Ποιός ξέρει», είπε ο Σάββας. «Μπορεί νάναι αδέρφια, ή και ξαδέρφια. Αυτό, θα το μάθουμε αργότερα. Τώρα πρέπει να του δίνουμε».

Οι δυο νέοι, με τα παιδιά χωμένα στην αγκαλιά τους, προχωρούσαν με γοργό βήμα, όλο προς το νότο.

Με ορθάνοιχτα μάτια, ερευνούσαν την γύρω περιοχή, μέχρι εκεί που τους επέτρεπε, το αυγινό μισόφως.

Σε κάποια στιγμή, ο Σάββας σήκωσε το χέρι του, έδειξε κάπου μακριά στον ορίζοντα, μπροστά τους και είπε με σιγανή φωνή.

«Κυριάκο... Κοίτα εκεί κάτω. Τι νάναι εκείνος ο μαύρος όγκος που φαίνεται στον ορίζοντα;»

Ο Κυριάκος, άφησε το βλέμμα του να πλανηθεί προς τα εκεί που του έδειχνε ο Σάββας και μουρμούρισε.

«Ένας κατάμαυρος όγκος. Ποιός ξέρει; Μπορεί νάναι δέντρα. Μπορεί και βουνό. Δεν μπορώ να ξεχωρίσω».

«Μπορεί... Μπορεί νάναι και κανένα χωριό», είπε με κάποια κρυφή ελπίδα ο Σάββας.

«Καθόλου απίθανο. Μάλλον... Μάλλον χωριό θάναι. Αν ήταν βουνό, θα το βλέ-

παμε από χθες το απόγευμα».

Η προσοχή τους στράφηκε προς τα εκεί και κανόνισαν την πορεία τους κατ' ευθείαν προς εκείνο το σημείο.

Όταν ο βασιλιάς ήλιος, σιγά, σιγά διάλυσε τα απομεινάρια του σκοτεινού πέπλου της νύχτας και της ομίχλης, οι δυο νέοι, έλυσαν το μυστήριο του μαύρου όγκου που τους κρατούσε σε αγωνία για περισσότερο από μια ώρα.

«Δέντρα. Πανύψηλα δέντρα», μουρμούρισε ο Κυριάκος. «Μοιάζουν με κυπαρίσσια. Καλό σημάδι. Όπου κυπαρίσσια και νεκροταφείο κι' όπου νεκροταφείο χωριό».

Σε λίγο, ανάμεσα στα δέντρα, ξεχώρισαν μερικά κάτασπρα σπιτάκια.

«Χωριό... Είναι χωριό» ξεφώνησε χαρούμενος ο Σάββας.

Σταμάτησαν για μερικά δευτερόλεπτα. Πήραν βαθειά ανάσα και μετάφεραν το βάρος των παιδιών από το ένα χέρι τους στο άλλο.

Κοίταζαν μπροστά τους με κάποια κρυφή ελπίδα. Μερικά μίλια πιο εκεί, βρισκόταν ένα όμορφο μικρό χωριουδάκι. Τα κάτασπρα σπιτάκια του ήσαν σκορπισμένα ανάμεσα σε πανύψηλα δέντρα, που δεν θάταν άλλο από ευκαλύπτους ή κυπαρίσσια.

«Εκεί θα βρούμε ξεκούραση και νερό να δροσιστούμε», είπε με ανακούφιση ο Κυριάκος. «Κάηκα της δίψας κι' ακόμη ο ήλιος δεν βγήκε ψηλά».

«Ίσως βρούμε και κάτι να φάμε», είπε με ελπίδα ο Σάββας. «Μπορεί, να βρούμε και κανένα μέσο που να μας διευκολύνει στην μετακίνηση μας. Κανένα αυτοκίνητο ή και καμιά μοτοσυκλέττα. Ίσως.. Ίσως και κανένα ποδήλατο».

2ον ΜΕΡΟΣ

Προχώρησαν με χίλιες ελπίδες, σέρνοντας τα κουρασμένα τους βήματα, όσο πιο γρήγορα μπορούσαν.

Ο ήλιος τους έκαie τις σάρκες, περνώντας μέσα από τα κουρέλια που φορούσαν. Τα βήματα τους στένεψαν και έγιναν βαρειά.

Με τα κοιμισμένα παιδιά, σφιχτά, σφιχτά στην αγκαλιά τους, φροντίζοντας με κάθε τρόπο, να προφυλάξουν τα τρυφερά προσωπάκια τους από τον καυτό ήλιο, προχωρούσαν χωρίς να σταματούν. Προχωρούσαν με τη γλυκειά ελπίδα πως εκεί κάτω στο χωριό, θάβρισκαν τη λύτρωση και την ξεκούραση, που τόσο λαχταρούσαν.

Όταν έφτασαν σε κάποια απόσταση από το χωριό, στάθηκαν στην παχειά σκιά ενός δέντρου. πήραν βαθειά ανάσα και χαλάρωσαν το κορμί τους για να τους φύγει η κούραση.

Μπροστά τους, στο έμπα του χωριού, δυό, τρεις σειρές από πανύψηλα κυπαρίσσια, προστάτευαν μερικούς κήπους από λεμονόδεντρα.

Το χωριό, μικρό και πεντακάθαρο. Τα σπιτάκια του κάτασπρα και με κόκκινες κεραμίδες, ήσαν σκορπισμένα εδώ κι εκεί, ανάμεσα σε καταπράσινα δέντρα.

Ψυχή όμως δε φαινόταν πουθενά. Το χωριό φαινόταν εγκαταλειμμένο.

«Φαίνεται πως οι κάτοικοι έχουν εγκαταλείψει το χωριό», μουρμούρισε με απογοήτευση ο Κυριάκος.

«Δεν υπάρχει λόγος να απελπίζεσαι Κυριάκο», του μάλλωσε ο Σάββας. «Αυτό το περιμέναμε. Οι ελπίδες μας δεν χάθηκαν ακόμη».

Προχώρησαν με προφυλάξεις μέσα από τα λεμονόδεντρα και έφτασαν στα πρώτα σπίτια.

Πόρτες και παράθυρα κατάκλειστα, λες και οι ένοικοι, φοβούμενοι κάποια θεομηνία, αμπαρώθηκαν στα σπίτια τους, για να κλείσουν το κακό απ' έξω.

«Φαίνεται πως τα κακά μαντάτα έφτασαν και μέχρι εδώ κάτω», είπε με στενόχωρο ύφος ο Κυριάκος.

«Δίκιο έχεις Κυριάκο. Μπορεί και να πέρασαν απ' εδώ τούρκικες μηχανοκίνητες μονάδες. Ποιος ξέρει».

«Τι λες Σάββα. Να ξαποστάσουμε λιγάκι και να ψάξουμε για κανένα τρόφιμο;»

«Το σκέφτομαι κι' εγώ Κυριάκο. Νομίζω όμως, πως είναι προτιμότερο, να προχωρήσουμε προς το έβγα του χωριού. Περνώντας μέσα απ' το χωριό θα βεβαιωθούμε ότι κανένας κάτοικός του δεν υπάρχει σ' αυτό και από εκεί θα μπορέσουμε να ελέγξουμε την γύρω περιοχή από την άλλη μεριά. Να σιγουρευτούμε πρώτα και μετά να καθήσουμε στ' αυγά μας».

«Φαίνεται πως απ' όλ' αυτά κόβει το μυαλό σου, είπε χαριεντιζόμενος ο Κυριάκος. Έπρεπε να ήσουν Ταγματάρχης εσύ, όχι ένας απλός στρατιώτης».

Γέλασαν οι δυο νέοι και προχώρησαν και πάλι με προφυλάξεις, κατά μήκος του μοναδικού δρόμου που διάσχιζε το χωριό.

Στη μεγάλη καμπή του δρόμου, εκεί που τέλειωνε το χωριό και τα τελευταία λιγοστά σπίτια, ήσαν κτισμένα εδώ κι εκεί, τους περίμενε μια έκπληξη.

Το τρίξιμο πόρτας που κάνει όταν ανοίγει με δυσκολία, τους ξάφνιασε.

Με ταχύτητα, σαν καλά εκπαιδευμένοι στρατιώτες, τραβήχτηκαν στην άκρη του δρόμου και χάθηκαν πίσω από τον κορμό του πανύψηλου κυπαρισσιού που

βρισκόταν εκεί.

Κοίταζαν προς το μέρος που άκουσαν τον θόρυβο.

Μπροστά τους, στην απέναντι μεριά του δρόμου, βρισκόταν μια πόρτα ορθάνοιχτη. Στο άνοιγμα της στεκόταν, μεγαλοπρεπής, ο ασπρομάλλης γέροντας. Ψηλός ίσια με εκεί πάνω, με το μύστακα γυρισμένο προς τα επάνω έμοιαζε με παλιό άρχοντα, που η επιβλητική του όψη έπνεε το σεβασμό σε όλους.

Πίσω από το γέροντα στεκόταν η γριούλλα. Κοντόσωμη και με μαύρο μαντήλι στο κεφάλι. Το πρόσωπο της, έδειχνε πως στα νειάτα της ήταν ωραία γυναίκα.

Ο γέρος, με δυο δρασκελιές, βρέθηκαν στη μέση του δρόμου. Χαμογέλασε και είπε με τη βαριά του φωνή.

«Γειά σας παλληκάρια μου. Φαίνεστε κουρασμένοι. Κοπιάστε στο φτωχικό μας, να ξεκουραστείτε και να σας φιλέψουμε με ό,τι αγαπάτε».

Τα παλληκάρια ξεθάρρεψαν και σύρανε τα κουρασμένα τους βήματα προς τα εκεί που στεκότα ο γέρος.

Τον κοίταζαν από πάνω μέχρι κάτω με πολλά ερωτήματα στα μάτια.

Ο γέρος, πήρε αμέσως το νόημα τους και έδωσε τις απαντήσεις.

«Ψες νύχτα, πέρασαν από τον αμαξωτό, εκεί κάτω, πολλά τούρκικα αυτοκίνητα και τανκς. Τράβηξαν όλα προς την Αμμόχωστο. Οι Χωριανοί, φοβήθηκαν και προτού γλυκοχαράξει το φως, φύγανε όλοι.»

«Εσείς... Γιατί δεν φύγατε εσείς». ρώτησε με περιέργεια ο Σάββας. «Δεν βρέθηκε κανένας να σας πάρει μαζί του;»

«Όλο το χωριό πέρασε απ' εδώ. Όλοι μας παρακαλέσανε να μας πάρουνε μαζί

τους».

«Ε, τότε, γιατί μέινετε; Ρώτησε ο Κυριάκος.

Η γριούλλα, που στο μεταξύ ήρθε κι αυτή κοντά τους, έδωσε την απάντηση με την τραγουδιστή φωνή της.

«Εκεί πάνω... Εκεί πάνω, ψηλά στον Πενταδάκτυλο στο δάσος της Χαλεύκας, έχουμε δυο παλληκάρια. Δυο παλληκάρια που πολεμούν ακόμη».

«Οι δυο μας γιούδες, βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του πολέμου,» συμπλήρωσε ο γέρος. «Όταν γυρίσουν και δεν μας βρουν, ποιος θα τους δώσει δροσερό νερό να ξεδιψάσουν και ζεστό φρέσκο φαγητό να γεμίσουν τα άδεια στομάχια τους. Μείναμε για τα παιδιά μας».

«Τα παιδάκια;» Ρώτησε η γριούλλα.

«Μεγάλη ιστορία», απάντησε ο Σάββας «Να ξεκουραστούμε, να δροσιστούμε με λίγο νερό κι' αν έχετε κάτι να γεμίσουμε τα στομάχια μας και τα λέμε».

«Ελάτε... Ελάτε μαζί μου», είπε ο γέρος στα παλληκάρια. «Εσύ γριά τηγάνισε χαλούμι, λουκάνικα, αυγά και φτιάξε μία δροσερή σαλάτα με τες τομάτες και τ' αγουράκι που έκοψα το πρωί από τον κήπο μας».

Μπήκαν όλοι στο σπίτι. Η γριά τράβηξε στην κουζίνα της. Τα δυο παλληκάρια, ακολούθησαν το γέρο μέχρι το βάθος του διαδρόμου.

«Εκεί» εκεί, στο μεγάλο κρεβάτι», τους είπε.

«Αφήστε τα παιδιά, να ξεκουραστείτε κι εσείς κι' αυτά».

Άνοιξε το μεγάλο δρύινο ερμάρι, πήρε από μέσα δυο τόρια, καθαρά εσώρουχα, δυο παντελόνια και δυο πουκάμισα.

«Ελάτε μαζί μου», τους είπε.

Από το διάδρομο βγήκαν στο πίσω μέρος του σπιτιού.

Η παχειά σκιά της κληματαριάς, αναζωογόνησε τα παλληκάρια.

Πήραν βαθειά ανάσα και ο δροσερός αέρας τους έσβυσε την κάψα του κορμιού.

Πέρα από την κληματαριά, ο τεράστιος λεμονόκηπος φορτωμένος με καρπό, περιποιημένος και καθαρός.

Στην αριστερή άκρη της κληματαριάς, ένα κτιστό πηγάδι, με τη χειροκίνητη τουλούμπα.

Ο γέρος τράβηξε προς το πηγάδι. Άφησε τα ρούχα που κρατούσε στο ξύλινο παγκάκι και με το δεξί του χέρι, άρχισε ν' ανεβοκατεβάζει, με μεγάλη ευκολία, το μοχλό της τουλούμπας.

Μια, δυο, τρεις. Από την άλλη άκρη, μέσα από την χοντρή σωλήνα, το νερό ξεπήδησε σαν αρτεσιανό. Χοροπήδησε στην τοιμεντένια πίστα και μέσα από ένα πέτρινο αυλάκι, τράβηξε να ποτίσει το λαχανόκηπο που βρισκόταν πιο κάτω.

«Αντε μωρέ». Τους φώναξε επιταχτικά. Πετάξτε τα κουρέλια από πάνω σας. Πιείτε νερό και δροσίστε τα κορμιά σας με τούτο».

Τα παλληκάρια, κοίταξαν το ένα τ' άλλο. Χαμογέλασαν και πέταξαν από πάνω τους τα κουρέλια που φορούσαν, εκτός από το κάτω εσώρουχο.

«Όλα... Όλα», ξαναφώναξε ο γέρος. «Έτσι, όπως σας γέννησε η μάνα σας... Πετάξτε τα όλα μωρέ. Ποιον ντρέπεστε; Καρένας δεν σας βλέπει».

Ολόγυμνοι, μπήκανε κάτω από το ολόδροσο νερό. Ήπιαν και χόρτασαν.

Ο γέρος, τους πέταξε, ένα μεγάλο πράσινο σαπούνι.

«Αντε μωρέ», τους είπε. «Λουστείτε και καθαριστείτε. Ποιός ξέρει πόσες μέρες

έχει να το κάμετε;

Όταν τέλειωσαν, τους έδωσε τα τόρια για να στεγνώσουν το νερό από το σώμα τους και μετά τους έδωσε τα καθαρά ρούχα.

«Φορέστε τα. Έχετε το ίδιο μπόι με το μικρό μου γιού».

Φάγανε με πολλή όρεξη και δροσίστηκαν με την παγωμένη μπύρα, που η γριά έβγαλε από τον θάλαμο του ψυγείου.

Ο Σάββας και ο Κυριάκος, τέλειωσαν την δική τους ιστορία για τον πόλεμο και πως βρήκαν τα δυο παιδιά να κοιμούνται στον κάμπο, όταν ακούστηκε το γοερό κλάμα των παιδιών.

Σαν ελατήρια πετάχτηκαν οι δυο νέοι από τες καρέκλες τους, έτοιμοι να τρέξουν κοντά τους.

Η γριά όμως τους σταμάτησε.

«Αφήστε τα σε μένα», τους είπε. «Μια γυναίκα, ξέρει από παιδιά, πιο πολλά απ' όσα ξέρετε εσείς οι άντρες.»

Βρήκε τα παιδιά, να κάθονται αγκαλιασμένα στη μέση του κρεβατιού και να συνεχίζουν το κλάμα τους.

Έσκυψε και τα φίλησε. Τα τύλιξε στην αγκαλιά της και τα ρώτησε με αγάπη.

«Γιατί κλαίνε τα καλά παιδάκια; Πεινάνε και διψάνε; Η γιαγιά θα τα φροντίσει!».

«Θέλουμε τον πατερούλλη και τη μανούλλα», είπε κλαψιάρικα ο Αντρέας.

«Σε λίγο, θάρθουνε κι' αυτοί», είπε η γριά και τους χαμογέλασε.

«Όχι... Όχι... Δεν θάρθουν», είπε η Μαρία με κλαψιάρικη φωνή. «Οι στρατιώτες... Οι κακοί Τούρκοι τους έκαναν κακό. Τους σκότωσαν και τους δυο.»

Η γριά δάκρυσε. Σήκωσε τα παιδιά στα χέρια της και τα φίλησε τρυφερά και με αγάπη.

«Μην κλαίτε παιδιά μου. Ο πατερούλης και η μανούλλα, δεν πέθαναν. Ζούνε και θα γυρίσουν».

«Δεν ειν' αλήθεια», είπε ο Αντρέας. «Είδαμε τους κακούς Τούρκους να τους σκοτώνουν».

Αγκαλιά όπως τα κρατούσε και τα δυο, τα πήρε στο μπάνιο του σπιτιού και τα' πλενε με δροσερό νερό.

Τα πήρε στην κουζίνα. Ο γέρος και οι δυο νέοι, βγήκαν έξω από το σπίτι.

Τους έβαλε φρέσκο γάλα, χαλλούμι, αυγό και καπνίτσες.

Τα 'φαγαν με πολλή όρεξη και η γριά τους έδωσε κι' άλλο χαλλούμι, και γάλα.

Ο Σάββας απομακρύνθηκε από το γέρο και τον Κυριάκο. Τους άφησε να κουβεντιάζουν στην σκιά μιας συκαμνιάς που ήταν στην είσοδο του πλαϊνού σπιτιού.

Πήγε από σπίτι σε σπίτι και από αυλή σε αυλή ψάχνοντας.

Κάπου, σε κάποια αυλή βρήκε μια μοτοσυκλέττα. Την έβαλε μπρος και πήρε από την πρώτη.

Η χαρά του δεν περιγραφόταν. Την βαλαλίκειψε και την έφερε στο σπίτι που τους φιλοξενούσε.

«Είναι του μπάρπα Κωνσταντή», είπε ο γέρος όταν ο Σάββας σταμάτησε δίπλα τους, εκεί στην ίδια θέση που τους άφησε πριν από λίγο. «Τον πήραν, μαζί τους, τα παιδιά του με το αυτοκίνητο».

«Θα την δανειστούμε για να φύγουμε απ' εδώ», είπε ο Σάββας. «Όταν περάσει το κακό και γυρίσουμε στα σπίτια μας, θάρθω εγώ να την φέρω πίσω».

«Ότι πρέπει», είπε ο Κυριάκος «Από βενζίνα, πως πάει;»

«Την κοίταξα», απάντησε ο Σάββας. «Το ντεπόζιτο είναι γεμάτο. Να τελειώσουν τα παιδιά και να του δίνουμε». Το ένα

παιδί να καθήσει μπροστά και πίσω εσύ Κυριάκο με το άλλο».

«Οι καλοί αυτοί άνθρωποι», ρώτησε ο Σάββας, «τι θα γίνουν; Δεν θα τους πάρουμε μαζί μας;»

«Για μας, μη νοιάζεστε παιδιά μου», είπε ο γέρος. «Πηγαίνετε εσείς στις οικογένειες σας».

«Εμείς, εδώ θα μείνουμε μέχρι να γυρίσουν τα παιδιά μας. Μόνοι μας δεν φεύγουμε απ' εδώ».

«Κι' αν τραβήξουν για κάπου αλλού ή αν βρίσκονται σε άλλο μέτωπο του πολέμου και δεν έρθουν κατά εδώ;» Ρώτησε ο Σάββας. «Τι γίνεται τότε; Θα μείνετε εδώ να σας πιάσουν οι Τούρκοι;»

«Ξέρω πολύ καλά που είναι τα παιδιά μου», είπε ο γέρος. «Πάνω εκεί ψηλά στη Χαλεύκα. Αν έσπασε και εκεί το μέτωπο, όπως κι' εκείνο της Μια-Μηλιάς, που πολεμούσατε εσείς, θα γυρίσουν στο χωριό. Ξέρουν, πως ότι συμβεί, θα τους περιμένουμε. Σήμερα, αύριο... θα γυρίσουν»

Ο θόρυβος της μηχανής του στρατιωτικού οχήματος, που έφτασε στ' αυτιά τους από μακριά, τους έκανε να αργήσουν, από κάποιο ανεξήγητο αίσθημα.

«Ποιοί νάναι άραγε;» Ρώτησε ο Κυριάκος.

«Όποιοι κι' αν είναι θα το μάθουμε σε λίγο», είπε με την βαρειά του φωνή ο γέρος. «Τώρα εμπρός όλοι στο σπίτι. Η μοτοσυκλέττα πίσω στην αυλή».

Ο γέρος κι' ο Κυριάκος μπήκανε στο σπίτι και κλείσανε την πόρτα πίσω τους.

Ο Σάββας κύλησε την μοτοσυκλέττα και την πήρε στο πίσω μέρος του σπιτιού και την άφησε κάτω από την κληματαριά. Με την σειρά του, μπήκε κι' αυτός στο σπίτι από την πίσω πόρτα που ήταν ξεκλειδωτή.

«Τα παιδιά; Τι κάνουν τα παιδιά;» Ρώ-

ησε ο Σάββας τη γριά, που βρήκε πρώτα μπροστά του στο διάδρομο.

«Μια χαρά». απάντησε η γριά «κάναμε χωριό μαζί. Φαίνονται έξυπνα και προσγειωμένα παιδιά».

Ο Σάββας και η γριά, μπήκαν στη σαλοτραπεζαρία του σπιτιού, που βρισκόταν προς τη μεριά του δρόμου.

Ο γέρος και ο Κυριάκος, στεκόντουσαν μπροστά σε ένα ημίκλειστο παράθυρο.

«Από εδώ σας είδαμε κι εσάς», μουρμούρισε η γριά.

«Από εδώ ελέγχουμε το δρόμο μέχρις εκεί κάτω στη στροφή. Μόλις ανεφάνει το όχημα θα το αναγνωρίσουμε».

Αυτά είπε ο γέρος στους δυο νέους που στεκόντουσαν δίπλα του και κοίταζαν τον δρόμο, μέσα από τη σχισμή του ημίκλειστου παράθυρου.

Γύρισε μετά στη γυναίκα και είπε με επιτακτική φωνή.

«Γριά, εσύ με τά παιδιά στο πίσω υπνοδωμάτιο. Δεν θέλω κλάψες και τα τέτοια».

«Δεν κλαίμε εμείς παππού», είπε με θαρραλέο ύφος η Μαρία.

«Γριά, άκουσες τι είπα», επανάλαβε ο γέρος χωρίς ν' αφήσει το βλέμμα του από το δρόμο.

Ο θόρυβος της μηχανής, όλο και δυνάμωνε.

«Όπου νάναι θα φανεί», είπε με φανερή αγωνία στη φωνή του ο γέρος.

Πέρασαν μερικά δευτερόλεπτα αγωνίας. Ο Κυριάκος, είδε το όχημα πρώτος.

«Νάτο», φώναξε. «Ένα στρατιωτικό τζιπ».

«Είναι γεμάτο στρατιώτες», είπεν ο Σάββας.

«Δικό μας είναι». φώναξε με χαρά ο Κυριάκος και έκαμε να προχωρήσει προς την έξοδο.

«Στάσου. Μη βιάζεσαι», είπε ο Σάββας και τον κράτησε από τα χέρια. «Πρέπει να βεβαιωθούμε»

«Δικό μας είναι», είπε με βεβαιότητα ο γέρος. «Δικό μας είναι. Ήρθαν τα παιδιά μου».

Άπλωσε τα χέρια να το συγκρατήσει ο Σάββας, αλλά εκείνος, με μια σβελτάδα, που την ζήλειψαν κι' οι δυο νεαροί, του ξέφυγε.

Με δυο δρασκελιές βρέθηκε στη κύρια είσοδο του σπιτιού. Άνοιξε την πόρτα και πετάχτηκε μ' ένα σάλτο και βρέθηκε στην μέση του δρόμου.

Το τζιπ σταμάτησε ακριβώς μπροστά του. Δυο παλληκάρια πετάχτηκαν μέσα από αυτό, και ακούστηκε μια φωνή που βγήκε από δυο στόματα.

«Πατέρα.... Πατέρα....»

Τα τρία κορμιά γίνανε ένα. Η χαρά του γέρου δε περιγραφόταν. Τους έσφιγγε στην αγκαλιά του και φώναζε.

«Παιδιά μου... Παιδιά μου... Λεβέντες μου... Τόξερα πως θα γυρίζατε και σας περιμένα...»

«Η μάνα...; Που είναι η μάνα»; φώναξε το ένα από τα δυο παλληκάρια και έρριξε ένα γρήγορο βλέμμα γύρω του.

«Γριά... Πού είσαι γριά;» φώναξε ο γέρος με δυνατή χαρούμενη φωνή. «Έβγα έξω μωρή. Δεν βλέπεις τι γίνεται εδώ; Γύρισαν τα παιδιά μας. Γύρισαν οι λεβέντες μας.»

Η γριά, έκαμε την εμφάνιση της στο άνοιγμα της πόρτας. κρατούσε από το χέρι, δυο πεντάχρονα παιδάκια. Ένα αγόρι κι' ένα κορίτσι.

Τα παλληκάρια άφησαν τον πατέρα

και τρέξανε προς την μάνα τους. Τη σήκωσαν στα χέρια τους και τη φιλούσαν χωρίς να χορταίνουν.

Αλλα έξη παλληκάρια, πετάχτηκαν από το τσιπ και γέμισεν ο δρόμος.

Ο Σάββας και ο Κυριάκος, γνωρίστηκαν αμέσως με τ' άλλα παλληκάρια και πιάσαν την κουβέντα.

«Αυτά τα κουτσούβελλα, ποιανού είναι μάνα... Ακούστηκε η φωνή του μεγάλου γιου, να ρωτά.

«Τα παλληκάρια απ' εκεί, τα βρήκανε να κοιμούνται στον κάμπο και τα πήρανε μαζί τους, απάντησε η μάνα. «Φαίνεται πως τους γονιούς τους, τους σκότωσαν οι Τούρκοι», συμπλήρωσε με σιγανή φωνή.

«Είναι μια μεγάλη ιστορία συνάδερφε», είπε ο Κυριάκος κοιτάζοντας στα μάτια το παλληκάρι που μίλησε.

Η βροντερή φωνή του γέρου, έκανε όλα τα παλληκάρια να τον κοιτάζουν.

«Άντε μωρέ, τι στέκεστε στην κάψα του ήλιου. Εμπρός μπειτε στο σπίτι. Η σκιά της κληματαριάς θα σας δροσίσει. Γριά, εσύ στην κουζίνα σου. Ψήσε ότι έχουμε να γεμίσουν τα στομάχια. Τα παλληκάρια πεινάνε.»

«Μάνα», φώναξε ο μικρός γιός. «Η ώρα δεν μας φτάνει. Φέρε ότι πρόχειρο βρεις. Ελιές, χαλλούμι, χόρτα. Ότι νάναι. Πρέπει να φύγουμε το συντομώτερο. Οι Τούρκοι όπου νάναι θα περάσουν κι' απ' εδώ».

Ο γέρος, για δεύτερη φορά εκείνη τη μέρα, τουλούμπησε το δροσερό νερό του πηγαδιού και τα παλληκάρια πλύθηκαν και ήπιαν όσο θέλανε.

Η γριά, τους έφερε τόρια να στεγνώσουν το νερό από πάνω τους και έδωσε σε όλους καθαρά πουκάμισα και φανέλλες.

Φάγανε με όρεξη το κρύο φαγητό

που τους σέρβιρε η γριά, κάτω από την κληματαριά και δροσίστηκαν με την παγωμένη μπίρα από το ψυγείο.

«Έχει τρεις μέρες να βάλω μπουκιά στο στόμα», μουρμούρισε ένα από τα παλληκάρια.

«Έχει πολλές μέρες να φάμεν τόσο γλυκό φαγητό», είπε κάποιος άλλος.

«Και ξερό ψωμί να τρώγουμε, πάλι θα ήτο γλυκό», είπε ένας άλλος.

«Τα παιδιά, τι θα τα κάνετε;» Ρώτησε ο μεγάλος γιός το Σάββα, που κρατούσε το κορίτσι στα γόνατά του και έπαιζε μαζί του.

«θα τα πάρουμε μαζί μας», απάντησε εκείνος. «Αν βρεθούνε οι δικοί τους, έχει καλώς. Αν όχι τότε θα τα κρατήσουμε».

«Συμφωνώ», είπε ο Κυριάκος. «Εγώ λέω να κρατήσω το αγόρι».

«Το πήρες κι' όλας», είπε γελώντας ο Σάββας.

«Μάνα», ακούστηκε η φωνή του μικρού γιου. Ετοιμάσου. Πάρε ότι πρόχειρο μπορείς. Χρήματα, χρυσαφικά, και μερικά εσώρουχα. Ώρα είναι να φεύγουμε.»

Η γριά, πήρε μια μεγάλη βαλίτσα και τη γέμισε με όλα τα αναγκαία, χωρίς να παραλείψει το ψωμί και το χαλλούμι.

«Όχι πολλά πράγματα», φώναξε ο γέρος. Δυο τρεις μέρες και θα γυρίσουμε. Μπόρα είναι και θα περάσει».

«Άσε με να κάμω την δουλειά μου», είπε η γριά. «Ποιός ξέρει τι γίνεται εκεί που πάμε;»

Έφτασε η ώρα της αναχώρησης. Ο οδηγός πήρε τη θέση του κι' έβαλε μπρος τη μηχανή πλάι του κάθησε η γριά.

Ανέβηκαν στο όχημα ο γέρος κι' όλα τα παλληκάρια, εκτός από το Σάββα, τον Κυριάκο και τα παιδιά.

«Παιδιά, τι γίνεται;» Ρώτησε ο οδηγός.

«Υπάρχει πρόβλημα», απάντησε κάποιος από το πίσω μέρος. «Το τζιπ δε μας χωράει όλους. Τα δυο παλληκάρια με τα παιδιά μείνανε απ' έξω. Με το ζόρι μπορεί να πάρουμε ακόμα έναν επιβάτη μαζί μας.

«Παιδιά, όλοι πρέπει να πάμε», είπε και πάλι ο οδηγός.

«Σωστά... Όλοι πρέπει να πάμε,» είπε ένα τρίτο παλληκάρι. «Συμπυκνωθείτε εσείς οι άλλοι, να χωρέσει και τα δυο παλληκάρια κι' εγώ στέκουμε από πίσω στον προφυλακτήρα».

«Ακούστε παιδιά», είπε ο Σάββας. «Μη νοιάζεστε κι όλοι θα πάμε. Δεν υπάρχει λόγος να σταθείτε στον προφυλακτήρα ή κάπου αλλού που είναι επικίνδυνο εφόσον υπάρχει θέση για ένα άτομο, θάρθει μαζί σου ο Κυριάκος με το ένα παιδί. Εγώ θα δανειστώ την μοτοσυκλέττα του γέρο Κωνσταντή που βρήκα στην αυλή του λίγο πριν έρθετε εσείς. Του την επιστρέφω αργότερα».

«Το κορίτσι;» Ρώτησε ο Κυριάκος.

«Υπάρχει χώρος για το κορίτσι», είπε η γριά. «Θα το κρατήσω εγώ στα γόνατα».

«Θα το πάρω μαζί μου», είπε ο Σάββας. «Καλύτερα να το έχω μαζί μου. Μπορεί να συμβεί κάτι το αναπάντεχο και να χωρίσουν οι δρόμοι μας.»

Ο Σάββας, άφησε το κοριτσάκι στον Κυριάκο και τράβηξε προς το πίσω μέρος του σπιτιού.

Ακούστηκε το μουγκανητό της μοτοσυκλέττας και σε λίγο ο Σάββας έκανε την εμφάνισή του, καβάλλα πάνω σ' αυτή.

Ο Κυριάκος, έβαλε τη Μαρία να καθίσει στο πίσω μέρος της μοτοσυκλέττας και έδεσε τα χεριά της γύρω από την μέση του

Σάββα.

«Ο αδερφός μου...; Ο Αντρέας; Δεν θάρθει κ' αυτός μαζί μας; Ρώτησε το κορίτσι.

«Μείνε ήσυχη κορίτσι μου», απάντησε ο Κυριάκος. Εγώ κι' ο Αντρέας θα μπούμε στο αυτοκίνητο. Επειδή αυτό δεν χωράει άλλους, εσύ θα πάεις με τον θείο το Σάββα».

Πάνω από το βαρύ θόρυβο της μοτοσυκλέττας και του τζιπ, ακούστηκε η φωνή του γέρου να λέει στο Σάββα.

«Άκουσε παλληκάρι μου. Εσύ με τη μοτοσυκλέττα θα πάεις μπροστά. Δυο μίλια έξω από το χωριό θα συναντήσεις τον αμαξωτό που οδηγεί από την Λευκωσία στην Αμμόχωστο. Να διασταυρώσεις τον αμαξωτό και να μπεις στον χωματόδρομο που θα βρεις ακριβώς απέναντι σου. Θα τραβήξεις ολόγισια προς Νότο».

Ο Σάββας, χαιρέτησε ανεμίζοντας το αριστερό του χέρι και τα παλληκάρια από το τζιπ του ανταπέδωσαν το χαιρετισμό. Τράβηξε ίσια το δρόμο ακολουθούμενος από το τζιπ.

Σε λίγα λεπτά, διασταύρωσε τον αμαξωτό και μπήκε στον χωματόδρομο.

Τα μέρη εκεί του φάνησαν γνωστά. Είχε ξαναπεράσει από αυτή τη περιοχή. Κατάλαβε που βρισκόταν.

Με ταχύτητα, αφήνοντας νέφος σκόνης πίσω του, ξεμάκραινε λίγο, λίγο από το τζιπ, ώσπου στο τέλος δεν έβλεπε τίποτα άλλο στο καθρεπτάκι του, εκτός από μια στήλη από σκόνη που υψωνόταν στον ουρανό στο πέρασμα του αυτοκινήτου.

(Ακολουθεί συνέχεια στο επόμενο τεύχος)